

2.3.2021

Mottagare: Riksdagens förvaltningsutskott

Ärende: RP 241/2020 rd Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagstiftning om inrättande av välfärdsområden och om en reform av ordnandet av social- och hälsovården och räddningsväsendet samt till lämnande av underrättelse enligt artiklarna 12 och 13 i Europeiska stadgan om lokal självstyrelse

Yttrande:

Kårkulla samkommun tackar för inbjudan till Riksdagens förvaltningsutskott

Vi vill fästa er uppmärksamhet gällande följande:

Dags dato är Kårkulla samkommun den lagstadgade och ledande producenten av social- och välfärdstjänster i Svenskfinland. Kårkulla samkommunen upprätthålls av samtliga 33 tvåspråkiga kommuner i Finland. I hela Svenskfinland finns ca 100 verksamhetspunkter och ca 1 000 anställda. Samkommunen ger service till ca 1 300 brukare och har ett befolkningsunderlag om 250 000 personer. Kårkulla samkommun står för helhetsmässigt fungerande specialtjänster för personer med intellektuell och annan funktionsnedsättning, så som undersökning, rehabilitering, krisvård, verksamhet som främjar delaktighet och sysselsättning och fortgående boende service. Verksamheten som helheten kräver ett brett specialkunnande och multiprofessionella arbetsteam. Dessa helheter bör inte splittras på många välfärdsområden.

Om lagförslaget förvekligas i föreslagen form, kommer servicen till personer med intellektuell och övrig funktionsnedsättning att bli lidande. Den verksamhet Kårkulla samkommun idag upprätthåller skulle splittras till 8 blivande välfärdsområden, vilket ur bland annat aspekterna språklig jämlikhet, funktion, ekonomisk och kvalitetssäkring skulle utmynna i en omöjlig ekvation.

Volymen av svenskspråkiga personer med behov av funktionshinderservice inom de enskilda välfärdsområdena blir så liten att det blir mycket svårt att upprätthålla den nödvändiga specialkompetensen i de enskilda välfärdsområdena, på svenska. Risken är då mycket stor att ingen instans i de enskilda välfärdsområdena kan erbjuda

svenskspråkig funktionshinderservice som uppfyller lagens krav och klienternas behov, på ett sätt som:

- tryggar jämlikheten inför lagen enligt 6 § i grundlagen
- tryggar bägge språkgruppernas kulturella och samhälleliga behov enligt lika grunder i enlighet med 17 § i grundlagen, och
- tillförsäkrar var och en tillräckliga social-, hälsovårds- och sjukvårdstjänster i enlighet med 19 § i grundlagen

För klienterna och deras anhöriga är det mycket viktigt att tjänsterna erbjuds på klientens språk och i en språk- och kulturmiljö som klienten kan identifiera sig med. Trygga och kostnadseffektiva tjänster av hög kvalitet säkras bäst i en organisation där arbetsspråket är klientens modersmål.

För att trygga behövliga tjänster för personer med funktionsnedsättning är det viktigt att uppnå en långsiktig lösning gällande frågan om organiseringsansvaret. Då finns det möjlighet att långsiktigt bygga upp den expertis, de personalresurser och den infrastruktur som behövs för att ständigt utveckla och förbättra verksamheten.

För att säkerställa tillgången till sådan svenskspråkig funktionshinderservice som har ett litet befolkningsunderlag och som till sin natur förutsätter att kunderna kan använda och får betjäning på sitt eget språk, är det nödvändigt att tydligt lagstadga om ett ovillkorligt organiseringsansvar i de tvåspråkiga välfärdsområdena.

Förslag:

Splittra INTE verksamheten enligt lagförslaget om genomförande av reformen av social- och hälsovården och räddningsväsendet och om införande av den lagstiftning som gäller reformen § 54. För att upprätthålla specialomsorgens verksamhet inom krisvård, undersökning, rehabilitering, rådgivning, handledning samt boendeservice krävs centraliserat ansvar, specialkunskande hos personalen samt ett tillräckligt stort klientunderlag.

Det är oroväckande att lagförslaget inte fäster uppmärksamhet vid de mest krävande social- och hälsovårdstjänsterna i likhet med specialistsjukvården. Lagförslaget bör **korrigeras så att tidigare samkommuner med ansvar för specialomsorgen framöver får status vårdlandskapssammanslutningar** med ansvar för service till personer med intellektuell och övrig funktionsnedsättning. Detta garanterar social- och hälsovårds reformens centrala målsättning, att de offentliga tjänsterna förverkligas

med breda axlar. Eftersom en motsvarande särlösning föreslås i lagförslaget att gälla i Nyland, kan det inte finnas hinder att tillämpa samma för ovan nämnda samkommuner. Förslaget är därmed att i lagförslaget om vårdlandskap § 58 tas begränsningen stödfunktioner bort och samkommunerna blir vårdlandskaps-sammanslutningar.

§7 i lagförslaget om vårdlandskap kompletteras så det uttryckligen finns ett **omnämmande kring specialomsorgen**.

Godkänns inte förändringarna gällande § 58 i lagförslaget om vårdlandskap bör § 37 i lagförslaget om ordnandet av social- och hälsovård preciseras med tydligare innehåll och krav på uppgörande av samarbetsavtal ifall inte det tvåspråkiga välfärdsområdet uttryckligen kan definiera och bekräfta, att de i egen regi kan producera tjänster, vilka kräver specialkunnande på svenska. **Tvåspråkiga** lösningar bör **inte vara ett alternativ** gällande målgruppen.

Vidare konstateras att för att säkra kontinuiteten i verksamheten är det **inte optimalt** att samarbetsavtalen bör godkännas av respektive vårdlandskapsfullmäktige med en **intervall på 4 år**, nämnda intervall är utan tvekan för kort för att kunna säkra kontinuitet, omfattning och kvalitativ produktion av service.

§ 34 i lagförslaget om anordnande av social- och hälsovård behöver i punkt 15 preciseras gällande de **krävande socialvårdstjänsterna i likhet med specialistsjukvården**.

Även i den kommande funktionshindersservicelagen där handikappservicelagen och specialomsorgslagen slås samman är de krävande socialvårdtjänsterna långt bortglömda.

Två uteslutna alternativ:

För att säkerställa tillgången till svenskspråkig krävande funktionshindersservice som har ett litet befolkningsunderlag och som till sin natur förutsätter att kunderna kan använda och får betjäning på sitt eget språk är två alternativ uteslutna:

1. Tvåspråkiga lösningar är INTE ett alternativ
2. Att splittra den service som samkommunerna inom specialomsorgen byggt upp på olika välfärdsområden är INTE ett alternativ

Å tjänstens vägnar:

Susanne Karlsson
chef för Expert- och utvecklingscentret/
tf samkommunsdirektör

Kårkulla samkommun
Kårkullavägen 142
21610 Kirjala
tfn 02 47431 381
susanne.karlsson@karkulla.fi
[www. karkulla.fi](http://www.karkulla.fi)

Otto Domars
verksamhetschef

Kårkulla samkommun
Fredsgatan 16 B
65100 Vasa
tfn 02 47431 201
[otto.domars@karkulla](mailto:otto.domars@karkulla.fi) fi
[www. karkulla.fi](http://www.karkulla.fi)

Anna Lena Karlsson-Finne
Kårkulla samkommuns styrelseordförande